

Iedereen wint met grind

**Grind van bij ons
Klaar voor een nieuw tijdperk**

Grind van bij ons Onmisbare bodemschat met unieke kwaliteiten

Zoals Steengoed Projecten alle valleigrindbedrijven vertegenwoordigt, zo groepeerde Grindberg alle Limburgse ondernemingen die berggrind winnen. Maar wat is nu precies het verschil tussen beide soorten grind en waaraan heeft Limburg hun aanwezigheid te danken?

Berggrind: vooral uit de Jura

De Maas was ooit een woeste stroom met ontelbare nevengeulen die via de Ardennen reusachtige hoeveelheden puin uit het Juragebergte aanvoerde. Tijdens en tussen de opeenvolgende ijstijden zette het water als een vloeibare bulldozer een brede waaier van keien en leem af. Het puin verweerde verder tot het intens gekleurde berggrind dat we vandaag op het Kempisch Plateau aantreffen. Het wordt droog gewonnen, bijvoorbeeld met hydraulische graafmachines. Doordat de keitjes met leem zijn vermengd, moet het grind voor de meeste toepassingen grondig worden gespoeld. De voorraad berggrind in Limburg wordt geraamd op ruim 1 miljard kubieke meter, waarvan intussen amper 60 miljoen kubieke meter werd ontgonnen.

Valleigrind: alleen uit de Ardennen

Toen de Maas grote bijrivieren als de Moezel verloor, werd de stroom wat rustiger en voerde het water alleen nog puin uit de Ardennen aan. Dit puin bevatte haast geen leem en vormt vandaag het grijze, goed uitgewassen valleigrind. Naar schatting gaat het om meer dan 2 miljard kubieke meter.

Daarvan werd nog maar 180 miljoen kubieke meter ontgonnen. Aangezien het valleigrind zich onder de grondwatertafel bevindt, wordt het nat ontgonnen, bijvoorbeeld met een baggermolen.

Limburgs grind: noodzakelijke grondstof

Voor de bouwsector en met name de beton- en asfaltindustrie is grind onmisbaar. Alternatieven, zoals gerecycleerd bouwpuin, hebben voor de meeste toepassingen immers niet de vereiste eigenschappen. Kunnen we dan geen grind invoeren? Toch wel, maar dat is een dure en door het transport allesbehalve milieuvriendelijke oplossing. Bovendien geeft ook het ontginningsbeleid van onze buurlanden voorrang aan de eigen binnenlandse markt. We kunnen ons Limburgs grind gewoon niet missen. Samen met Grindberg onderzoekt Steengoed Projecten daarom de mogelijkheid om grindwinning te koppelen aan natuurontwikkeling, waterbeheersing, landschapsinrichting en andere projecten met een belangrijke maatschappelijke meerwaarde. Precies zoals het nieuwe grinddecreet dat voorschrijft.

Klaar voor een nieuw tijdperk van duurzame grindwinning

Tientallen jaren werd in Limburg grind gewonnen zonder al te veel aandacht voor de gevolgen ervan. Maar de tijden zijn veranderd. Intussen is iedereen het erover eens dat de grindontginning niet ten koste mag gaan van de natuur, de landbouw of de leefbaarheid van de omgeving. Een haalbare kaart? Steengoed Projecten is ervan overtuigd dat het kan. Meer nog: dankzij een doordachte, toekomstgerichte aanpak willen we op elk vlak meerwaarde creëren. Zodat iedereen wint met grind.

Steengoed Projecten groepeerde alle valleigrindbedrijven uit Dilsen-Stokkem, Kinrooi en Maaseik. Als overkoepelende organisatie vertegenwoordigen we de sector in het projectgrindwinningscomité. Dat doen we samen met Grindberg, de organisatie van de Limburgse berggrindbedrijven. In dit nieuwe comité zetelen ook vertegenwoordigers van de zes Limburgse grindgemeenten, de provincie, de landbouw, de milieubeweging en de Vlaamse Gemeenschap. Samen beslissen we of voor een bepaald project al dan niet de nodige vergunningen kunnen worden aangevraagd. Alleen projectvoorstellen waar niemand tegenstemt, worden goedgekeurd.

Nieuwe tijden, nieuwe zeden

Vlaanderen wou komaf maken met de grindwinning in Limburg. Na steenkool leek immers ook grind nauwelijks nog een toekomst te hebben. Tegen eind 2005 moest het zo goed als afgelopen zijn. Althans volgens het oorspronkelijke grinddecreet van 1993. Men was ervan overtuigd dat er in de tussentijd wel voldoende duurzame alternatieven voor ons Limburgs grind op de markt zouden komen. Een onderzoekscomité speurde actief naar vervangende granulaten en ondersteunde de commercialisering ervan. Een sociaal comité stond borg voor de begeleiding van de honderden mensen die door het decreet hun job zouden verliezen, terwijl een herstructureringscomité instond voor de herinrichting van de reeds ontgonnen gebieden. Voor de financiering van de verschillende activiteiten werd een fonds opgericht, gespijsd door een heffing op het intussen nog ontgonnen grind.

Nieuwe kijk, nieuwe kansen

Vandaag weten we dat voor amper een tiende van de toepassingen van grind degelijke, duurzame alternatieven bestaan. We kunnen moeilijk zonder. Intussen is ook duidelijk dat een verantwoorde grindwinning op termijn unieke kansen creëert voor natuurontwikkeling, recreatie, landbouw en zelfs waterbeheersing of het wegwerken van grondoverschotten. Bovendien is en blijft de sector een bron van welvaart, rechtstreeks en onrechtstreeks goed voor zowat twaalfduizend jobs in Vlaanderen, waarvan niet minder dan vierduizend in Limburg zelf. Redenen genoeg dus voor alle betrokkenen om zich constructief op te stellen en samen naar een goed akkoord en een wijziging van het decreet te streven.

Nieuw decreet, nieuwe start

Op 3 april 2009 keurde de Vlaamse regering het aangepaste decreet goed. Daardoor blijft commerciële grindwinning mogelijk, op voorwaarde dat die projectmatig wordt aangepakt, met de goedkeuring van alle partijen en een vooraf duidelijk bepaald toekomstbeeld. Daarover waakt het onlangs opgerichte projectcomité. Een nieuwe start voor de grindsector en het begin van een tijdperk waarin ecologische, economische en sociale belangen hand in hand gaan.

Wie van de drie? Verantwoorde grindwinning met oog voor de toekomst

Het nieuwe grinddecreet maakt het mogelijk dat er ook in de toekomst nog Limburgs vallei- en berggrind wordt gewonnen. Het decreet legt de verschillende grinderijen wel strenge voorwaarden op. Een goede zaak voor iedereen.

Het decreet is duidelijk. Grindwinning kan voortaan alleen nog in drie gevallen:

1. Nevenproductie bij de winning van kwartszand.

Het kwarts- of zilverzand in de Limburgse bodem is van topkwaliteit en daardoor ook geschikt voor speciale toepassingen, zoals de productie van hoogwaardig glas, transistors of chips. Als ondergrond van kunstgras voor sportvelden is ons kwartszand zelfs wereldwijd vermaard. Doordat het zich onder de grindlaag bevindt, levert de ontginning ervan ook altijd grind op.

2. Nevenproductie bij infrastructuurwerken.

Bij grote openbare werken in de regio, zoals de aanleg of herinrichting van weg- of binnenvaartinfrastructuur, kunnen grote hoeveelheden grind vrijkomen. Vaak kan dit grind ter plaatse worden gebruikt. Hoe dan ook zou het zonde zijn om deze waardevolle grondstof niet te benutten.

3. Productie bij de realisatie van maatschappelijke projecten van groot openbaar belang.

Deze vorm van grindwinning is ongetwijfeld de meest belangrijke innovatie van het nieuwe grinddecreet. Het pas opgerichte projectgrindwinningscomité staat er borg voor dat de ontginning op termijn meerwaarden creëert die de tijdelijke hinder en aantasting van het landschap ruimschoots en duurzaam compenseren.

Projectgrindwinning met Steengoed Projecten

Stel dat een grindgemeente in de Maasvallei plannen heeft voor een nieuw gecontroleerd overstromingsgebied in de winterbedding, gekoppeld aan de ontwikkeling van extra kansen voor waterrecreatie en/of natuurbeheer. Steengoed Projecten onderzoekt dan of het voor de aangesloten grinderijen commercieel interessant is om dit project te helpen realiseren. Omgekeerd stellen wij in het projectgrindwinningscomité ook zelf projecten voor die zowel onze leden als alle andere partijen meerwaarde bieden. Juist daarom voeren we in de Maasvallei vandaag reeds proefboringen uit. Zo brengen we de grindlagen gedetailleerd in kaart en kunnen we alvast de meest geschikte gebieden voor projectgrindwinning selecteren en eventueel aankopen.

Aangezien het projectcomité elk voorstel unaniem moet goedkeuren, is het uitgesloten dat voor projecten die uitsluitend economische meerwaarde bieden nog de nodige vergunningen kunnen worden bekomen. Zo dragen we, letterlijk en figuurlijk, ons steentje bij tot de verdere ontwikkeling van Limburg als groene, bloeiende en toekomstgerichte provincie. Steengoed Projecten staat voor onvoorwaardelijk overleg, maximale inspraak en fantastische, keitoffe resultaten.

Winst voor landbouw Charter van goed nabuurschap

Eén van de eerste resultaten van het nieuwe grinddecreet is het charter van goed nabuurschap dat Belbag en Boerenbond op 7 september 2010 ondertekenden. Deze overeenkomst verzoent de belangen van de grindsector met die van de land- en tuinbouwsector. Steengoed Projecten onderschrijft het charter en stelt alles in het werk om de gevolgen van de grindwinning voor de betrokken landbouwers tot een minimum te beperken.

Via een permanente dialoog op provinciaal niveau willen beide sectoren de onvermijdelijke belangenconflicten beperken. Zo zal Steengoed Projecten voor elk project in de Maasvallei een objectief landbouweffectenrapport laten opstellen en waardevolle landbouwgebieden zoveel mogelijk ongerept laten. Concreet betekent dit dat we in alle omstandigheden rekening houden met de landbouw waarde van het gebied en de voorkeur geven aan projecten die de lokale land- en tuinbouwers weinig of geen schade berokkenen. Is er toch sprake van een negatieve impact, dan staat Steengoed Projecten borg voor een behoorlijke, eerlijke vergoeding.

Van start tot finish

Door de landbouwsector van meet af aan te betrekken bij het zoeken naar nieuwe ontgrindingsgebieden en de start van elk project, zal het in de toekomst mogelijk zijn om sneller tot onderlinge overeenstemming te komen. Maar het charter legt ook goede praktijken tijdens de ontginning op. Zo mogen de activiteiten van de grinderijen die van de betrokken land- en tuinbouwers niet hinderen. Dat houdt onder meer in dat akkers en weilanden in de omgeving altijd goed bereikbaar moeten blijven en dat teelten in toekomstig ontgrindingsgebied moeten kunnen worden geoogst. Steengoed Projecten zal bovendien mee streven naar een agrarische

Feiten & Cijfers

- Grind bevat geen schadelijke chemische stoffen en is onbeperkt recycleerbaar. De hardheid, zuiverheid en slijtvastheid maken van grind een onmisbare grondstof voor de betonindustrie.
- Elke ton grind die in Limburg wordt geproduceerd, levert ongeveer 300 kg uiterst grof zand op. Vlaanderen importeert vandaag jaarlijks zowat 9 miljoen ton van dit soort zand. De grindwinning voorkomt dat we ook voor deze grondstof volledig afhankelijk zijn van het buitenland.

nabestemming in binnendijkse projectgebieden, terwijl een opvolgingscommissie over de kwaliteit van de herinrichting zal waken. Overleg en samenwerking van start tot finish: het charter van goed nabuurschap verzet de bakens en wijst de weg naar een nieuwe, op wederzijds respect gebaseerde relatie tussen grindsector en landbouw.

Feiten & Cijfers

- De grindontginning en grindgebonden industrie zijn samen goed voor 12.000 Vlaamse jobs. Tachtig Limburgse bedrijven staan in voor een derde van de betonproductie in ons land.
- Door ingrepen in het winterbed van de Maas kan heel wat waterellende voorkomen worden. Ze vormen de basis van natuurgebieden waarin de rivier weer alle ruimte krijgt. Zo dragen de activiteiten van grinderijen in de winterbedding bij tot de veiligheid en de natuurontwikkeling in de Maasvallei.

Winst voor natuur Economische meerwaarde voor een ecologische boost

Het Agentschap voor Natuur en Bos, de provincie, Natuurpunt en verschillende lokale milieuverenigingen hebben grote plannen met de Maasvallei. Geen wonder, want de rivier is een bron van leven en biodiversiteit. Maar koken kost geld. Door grindwinning aan projecten voor natuurontwikkeling te koppelen, levert Steengoed Projecten een belangrijke bijdrage tot de realisatie van plannen die anders vaak gewoon onbetaalbaar zijn.

Steengoed Projecten is zich ervan bewust dat de activiteiten van onze grindbedrijven in het stroomgebied van de Maas onvermijdelijk het landschap verstoren. Tijdelijk dan toch, want een projectmatige aanpak met een duidelijk toekomstbeeld laat toe om het landschap en de natuur reeds tijdens de uitvoering te herboetsen. Meer nog: dankzij de economische meerwaarde die de grindwinning creëert, is het vaak mogelijk om de ecologische waarde van het gebied aanzienlijk te verhogen.

Extra impulsen voor meer natuur

Limburg is vandaag al veruit de meest groene provincie en herbergt dan ook talloze soorten die in de rest van Vlaanderen uiterst zeldzaam of jammer genoeg zelfs uitgestorven zijn. Die biodiversiteit is een schat die we moeten koesteren, conserveren en liefst nog verrijken. Bij de zoektocht naar geschikte gebieden voor projectgrindwinning zal Steengoed Projecten daarom maximaal inspelen op de plannen voor natuurontwikkeling in de regio. Doordat een aanzienlijk deel van de winst die onze grindrijen maken terugvloeit naar de schatkist en de betrokken gemeenten, is het mogelijk om ecologische projecten te financieren waarvoor anders geen of te weinig middelen beschikbaar zijn. Zo vormt de grindwinning niet langer een bedreiging voor de

biodiversiteit, maar creëren we juist nieuwe kansen voor het behoud van de soortenrijkdom en de ontwikkeling van uitzonderlijke natuurwaarden.

Feiten & Cijfers

- Door hun gunstige ligging en de vooraf geplande herinrichting zijn sommige grindgaten uitermate geschikt om de Vlaamse grondoverschotten weg te werken. Het gaat om grond die weliswaar perfect zuiver is, maar niet geschikt voor bouwkundige toepassingen. Zo biedt de grindwinning ook een duurzame oplossing voor een prangend probleem.
- Vandaag wordt al een derde van de Limburgse grindproductie met binnenschepen naar zijn bestemming gebracht. Steengoed Projecten streeft ernaar om het aandeel van dit milieuvriendelijk transport nog te verhogen. We staan dan ook honderd procent achter de inspanningen van de Vlaamse overheid om de binnenscheepvaart te stimuleren.

Winst voor recreatie en toerisme Samen maken we Limburg nog attractiever

Limburg profileert zich al jarenlang als een groene, gastvrije provincie met talloze attracties voor jong en oud. Erg in trek en tot ver buiten de grenzen vermaard zijn de tot natuur- en watersportgebieden omgetoverde grindmeren in de Maasvallei. Een voor-smaakje van wat projectontginning voor de toekomst van Limburg kan betekenen.

Het grote verschil is dat we voortaan nog vóór de eerste baggermolen op het toneel verschijnt en de eerste tonnen valleigrind worden ontgonnen al perfect zullen weten welke bestemming het projectgebied achteraf krijgt. We zullen zelfs van meet af aan een duidelijk beeld hebben van hoe het gebied er in de toekomst zal uitzien, zodat we daar al tijdens de ontginning rekening mee kunnen houden. Zo besparen we tijd, werk en extra kosten en zal de herinrichting veel vlotter verlopen.

Feiten & Cijfers

- De totale jaaromzet van de Limburgse grindontginning bedraagt ongeveer 70 miljoen euro. Daarvan gaat 6 miljoen naar de schatkist en nog eens 5,5 miljoen naar de Limburgse grindgemeenten. We worden er dus allemaal beter van.
- Ruim 60 procent van ons Limburgs grind is bestemd voor de Vlaamse industrie. De rest gaat naar Wallonië en de landen die aan de provincie grenzen. Het zand dat bij de grindontginning wordt gewonnen, gaat tot de laatste korrel naar de Vlaamse markt.

Van steengoed tot keitof!

Steengoed Projecten is het consortium van alle grinderijen in de Maasvallei. Samen met de vertegenwoordigers van de provincie Limburg, de zes grindgemeenten, de landbouwsector, de milieubeweging en de Dienst Natuurlijke Rijkdommen maken we werk van projecten met een aanzienlijke maatschappelijke meerwaarde. Projecten die niet in de eerste plaats mikken op kansen voor de grindsector, maar op kansen voor natuurontwikkeling, recreatie, toerisme en landbouw. Zo stellen we niet alleen de toekomst van Limburg veilig, maar ook de jobs van honderden mensen in de sector zelf en van duizenden Vlamingen in de grindgebonden industrie.

Meer informatie over Steengoed Projecten en deze nieuwe, duurzame vorm van grindwinning vind je in deze brochure. Wil je er echt het fijne van weten, neem dan een kijkje op onze website. Surf naar www.steengoed.be en ontdek hoe de ontginning van steengoed grind tot keitoffe resultaten leidt. Iedereen wint met grind!

www.steengoed.be www.belbag.be www.grind-limburg.be www.lne.be

Maasstraat 82 bus 2
3640 Kinrooi
T. 089 56 08 08

www.steengoed.be
info@steengoed.be

